

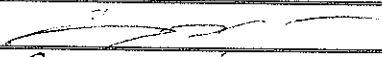
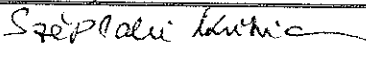
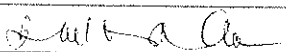
ELŐTERJESZTÉS

a Képviselő-testület

2022. március 3. napján tartandó rendkívüli ülésére

Előterjesztés tárgya: A Tomory Lajos Múzeum hároméves stratégiai tervének jóváhagyása

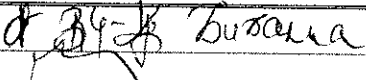

Összeállító:

Név	Tisztség	Aláírás
Egyed Krisztián	TKF jogi referens	
Széplaki Krisztina	TKF közművelődési referens	
Szalontainé Ungvári Anita	TKF főosztályvezető	

Egyeztetve (Polgármesteri Hivatal):

Név	Tisztség	Aláírás

Az előterjesztés összhangban van a jogszabályokkal:

Név	Tisztség	Aláírás
dr. Bécs-Kónya Zsuzsanna	JTP jogtanácsos	
dr. Kóródi-Juhász Zsolt	JTP főosztályvezető	

Pénzügyi, gazdasági szempontból ellenőrizte:

Név	Tisztség	Aláírás
Buzás Lászlóné	GFO főosztályvezető	

Jegyzői törvényességi ellenőrzés:

Név	Tisztség	Aláírás
dr. Ronyecz Róbert	jegyző	

Tájékoztatva:

Név	Tisztség	Aláírás
Kassai Dániel	tanácsnok	

Előterjesztő:

Név	Tisztség	Aláírás
Somody László	alpolgármester	

Tárgyalja: OKSINB

Javasolt meghívott: Heilaufer Zsuzsanna, igazgató

A határozati javaslat elfogadásához minősített többség szükséges/ nem szükséges*.

Az előterjesztés zárt kezelését kérjük/ nem kérjük*.

nyilvános ülés / zárt ülés*		
Mötv. 46. § (2) bekezdés a)	46. § (2) bekezdés b)	46. § (2) bekezdés c)
<u>egyszerű többség / minősített többség*</u>		
Kt. SZMSZ 49. § (1-16.)	egyéb jogszabály:.....	
hatáskör jogalapja		
Kt. SZMSZ §(....) bekezdés	egyéb jogszabály: 1997. évi CXL. törvény 50. § (2) bekezdés a) pontja	
* megfelelő rész aláhúzendó		

Tisztelt Képviselő-testület!

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Kult. tv.) 50. § (2) bekezdés a) pontja alapján az Önkormányzat, mint fenntartó jóváhagyja a muzeális intézmény éves és középtávú feladatait, munkatervét, beszámolóját és stratégiai tervét.

A Kult. tv. 1. számú mellékletének cs) pontja tartalmazza a stratégiai tervre vonatkozó előírásokat, mely szerint: *„a múzeumok stratégiai feladatait megalapozó írott dokumentum, amely az e törvényben meghatározott feladatok teljesítése érdekében – a múzeumi küldetésnyilatkozatban foglaltakhoz illeszkedve – elemzi a múzeum társadalmi és gazdasági környezetét, valamint három-éves időtávban meghatározza a gyűjtemény gyarapítás és a kulturális javakhoz való hozzáférés terén elérni kívánt stratégiai célokat, rögzíti a stratégiai célokhöz kapcsolódó intézkedéseket és számszerűsítve is meghatározza az elérni kívánt célok tervezett célértékeit, valamint a megvalósítás személyi, tárgyi és költségvetési feltételrendszerét.”*

Heilauf Zsuzsanna, a Tomory Lajos Múzeum igazgatója a fentiek alapján elkészítette a Múzeum hároméves stratégiai tervét, amelyben meghatározza a Múzeum következő 3 évre vonatkozó legfontosabb céljait, küldetését, feladatait, valamint az értékrendjét.

A stratégiai terv az előterjesztés 1. számú mellékletét képezi.

A fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Határozati javaslat:

Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) Képviselő-testülete a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 50. § (2) bekezdés a) pontja alapján úgy dönt, hogy az Önkormányzat – mint fenntartó – a Tomory Lajos Múzeum hároméves stratégiai tervét az előterjesztés 1. számú melléklete szerinti tartalommal jóváhagyja. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert a szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: 2022. március 15.

Felelős: polgármester

Budapest, 2022 FEB 23.

Melléklet:

- 1. számú melléklet: a Tomory Lajos Múzeum hároméves stratégiai terve

00 137/2022

STRATÉGIAI TERV
2022 – 2024

Budapest Fővárosi Kormányhivatal Farszervezési és Programiroda	
IKT.DÁT:	2022 FEBR 14.
IKT.SZÁM:	22-3/2022
ELŐADÓ:	Szeplaki K.

1. HELYZETELEMZÉS, KÜLDETÉS

Helyzetelemzés

A Tomory Lajos Múzeum Budapest Főváros szíves XVIII. kerülete, Pestszentlőrinc-Pestszentimre egyetlen múzeuma. Az elmúlt évtizedek eredményeinek és fejlesztéseinek köszönhetően intézményünk egyre meghatározóbb szerepet tölt be a kerület kulturális és közösségi életében, identitásformálásában és mind helyben, mind országosan egyre ismertebb.

Az elmúlt 3 és fél évben a múzeum mint önálló intézmény a járványhelyzet ellenére stabilizálta működését és fenntartója, a kerületi önkormányzat aktív támogatásával, különféle források segítségével jelentős fejlesztések részese lehetett.

A múzeum a kerület reprezentatív, tudományos, forrásórző intézménye, archívuma, egyben a közösségfejlesztés és településmarketing aktív szereplője.

Kihívás és felelősség ennek a megtisztelő, sokrétű szerepnek megfelelni egy gyorsan változó, átalakuló, komoly válságokkal szembenező, globalizálódó világban. Amely egyszerre kínál új lehetőségeket és intenzíven formálja át a tudásról, hatékonyságról, fenntarthatóságról, a világról alkotott képünket, és ahol a múzeum szerepe is változik. A múzeum mint márka, ami erről az emberek fejében él, az igények és elvárások, az ezekhez szükséges erőforrások megteremtése, illetve végessége, a vállalt feladatok teljesítése szerepünk és tevékenységünk folyamatos át- és újragondolására készítetnek bennünket.

Szolgáltató múzeum helyett közösségi múzeumként kell működünk, és ehhez a cégekre, üzleti vállalkozásokra kitalált stratégiai módszer adaptálása szükséges. A közösségi múzeum esetében a határok sokkal elmosódottabbak a kint és bent között, és ilyen szempontból közelebb áll a civil szféra tevékenységéhez. Ahol az erőforrásokat megsokszorozhatják az elterjedt jó gyakorlatok, a közösséggel és más partnerekkel együtt fejlesztett projektek, ahol izgalmas célt, büszkén szemlélt végeredményt adhatunk annak a közösségnek, amelyet reprezentálunk, és amely aktív részese a tevékenységnek.

A múzeum a kerület kulturális örökségének ápolója. Tevékenysége ennek az örökségnek a szakszerű feltárása, gyűjtése, megőrzése és feldolgozása, valamint közzététele. A kerület múltjára vonatkozó adatok és anyagok elsődlegesen vagy kizárólag nálunk kereshetők. Feladatunk segíteni eligazodni a rendelkezésre álló információk és adatok között, megerősíteni vagy cáfolni azok hitelességét.

Klasszikus múzeumi szolgáltatásokat (állandó kiállítások, múzeumpedagógiai programok, kutatószolgálat) helyben csak intézményünk kínál. Ehhez felkészült, tapasztalt szakembergárdával rendelkezik, amely tudását folyamatosan megújítja, és intenzív kapcsolatot ápol a múzeumi, a tudományos és a helyi közösséggel.

Fontos, hogy egyensúlyt találjunk

- az innovációk és a folyamatos, stabil szolgáltatások biztosítása
- a tudományos, a klasszikus múzeumszakmai és a közművelődési feladatok
- a gyűjtési és kutatási irányok, kiállítási és programtervek

között, felhasználva a minőségbiztosítás és a kockázatelemzés, a folyamatos igény- és elégedettség mérés különféle módszereit.

Múzeumunk olyan intézmény, amely eligazodási pontot jelent a helyi közösség tagjainak és élményt ad a különféle korosztályok számára. Segíti a fenntartó és elsősorban az oktatási intézmények tevékenységét.

Amelynek gazdasági stabilitását többféle forrás biztosítja, szakmai és közösségi céljainak megfelelően hasznosítja a rendelkezésére álló ingatlanokat.

Jelen stratégiai terv az intézmény tevékenységének egészére készült. A jogszabályok által előírt és a kiemelt területekre, tevékenységekre részstratégiákat készítünk/készítettünk. A stratégiához kapcsolódó, felelősöket és mérőszámokat tartalmazó akciótervet pedig az intézmény mindenkor éves munkatervébe illesztjük be.

KÜLDETÉS

A Tomory Lajos Múzeum feladata a kerület egyetlen muzeális közgyűjteményeként a hozzá fordulókat, a látogatóit ráébreszteni a XVIII. kerület, Pestszentlőrinc-Pestszentimre történelmi, kulturális, és közösségi értékeire.

Intézményünk a XVIII. kerület, Pestszentlőrinc-Pestszentimre környezeti, gazdaság- és társadalomtörténeti, kulturális és művészeti értékeit megtestesítő tárgyak, dokumentumok és emlékek összegyűjtésével, a természeti és épített környezet, az életmód változásának dokumentálásával, mindezek megőrzésével, feldolgozásával és közzétételével járul hozzá az egyének és közösségek helyi és kulturális identitásának erősítéséhez.

Ennek érdekében:

- Gyűjtjük és megőrizzük a kerület múltjához kapcsolódó emlékeket.
- Törekszünk arra, hogy a múzeum anyaga mindenki számára hozzáférhető és kutatható legyen.
- Segítséget nyújtunk az érdeklődőknek gyökereik felkutatásában.
- Ingyenes múzeumpedagógiai programokat kínálunk a kerület oktatási intézményeinek és óvodáinak, melyek segítik a múlt élményközpontú, komplex megismerését.
- Dokumentáljuk a jelenkor helyi jellegzetességeit.
- Részt veszünk a természeti és kulturális örökség védelmében.
- Minőségi kiállításokat, programokat biztosítunk a közönség számára, melyek élményt, új ismereteket és új felismeréseket hoznak magukkal.
- Hagyományos és digitális kiadványokat készítünk.
- Együttműködünk elsősorban helyi szervezetekkel, közösségekkel, csoportokkal és egyénekekkel, több korosztállyal.
- Nyitottak vagyunk külső kezdeményezésekre.

JÖVŐKÉP

Célunk, hogy az intézményt, mint a helyi közösség múltját és identitását reprezentáló múzeumot tartsák számon. A hagyományos kiállítások és kiadványok mellett digitális felületek fejlesztésével igyekszünk minél nagyobb közönséget és a fiatalabb korosztályokat is elérni. Egy olyan múzeum fejlesztésén dolgozunk, amely saját falain belül és kívül is képes megszólítani az egyéneket és közösségeket.

Ismeretátadáson túl gondolkodásformáló, lokálpatriotizmust erősítő, közösségfejlesztő erővel bír. Szép terei, kertje a rekreáció és a mentális egészségmegőrzés színterei. Mindehhez alapot rendezett gyűjteményei, állandó és időszakos kiállításai, kiállítóhelyei, szabadtéri és belső közösségi terei, tudományos kutatásai, felkészült, elkötelezett munkatársai jelentenek. Céljaink megvalósítása érdekében különböző tudományterületek szakemberei és társadalmi csoportok bevonását tervezzük.

ÉRTÉKREND

Családias, nyitott, befogadó légkör. Elkötelezettség a látogatói igények mellett. Közösségteremtés. Hitelesség. Tudományos ismeretek közérthetővé és hozzáférhetővé tétele korosztályi sajátosságoknak megfelelően. Fenntarthatóság. Innováció, kreativitás.

2. A TOMORY LAJOS MÚZEUM

A Tomory Lajos Múzeum Budapest XVIII. kerületének egyetlen muzeális közintézménye. 1956-ban alapította Tomory Lajos iskolaigazgató. 1983-tól kerületi fenntartású intézmény. 1991-től hivatalos működési engedéllyel rendelkező muzeális közgyűjtemény (XVIII. kerületi Pedagógiai és Helytörténeti Gyűjtemény), amely 2012-ben felvette alapítója nevét. 2016-tól területi múzeum. 1983-tól 1994-ig önállóan, 1994 és 2012 között a pedagógiai szakmai szolgáltatóval közös intézményben, 2012-től 2018. március 18-ig a Kondor Béla Közösségi Ház és Intézményei részeként, 2018. március 19-től újra önálló intézményként működik.

A Tomory Lajos Múzeum kiállítóhelyei:

- Herrich-Kiss villa (1181 Budapest, Margó Tivadar u. 116-118.)
- Múzeumsarok (1183 Budapest, Szent Lőrinc sétány 2.)
- Pavilon Galéria (1183 Budapest, Kossuth tér 6.)
- Havanna Kiállítóhely (1181 Budapest, Havanna utca 9. földszint 317.)
- Művésztelep (1181 Budapest, Madách 49.) – még fejlesztés alatt

Aeropark (Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér 2-es terminálja mellett). az LKK kezelésében.

A főépület és a saját kiállítóterek egymástól másfél kilométeres távolságban találhatóak Pestszentlőrincen, a kerület meghatározó pontjain. A Herrich-Kiss villa a legnagyobb kerületi szabadtéri rendezvényeknek helyet adó Bókay-kert szomszédságában van, a pestszentlőrinci „belváros”, a kertváros és a lakosság többségét tömörítő lakótelepek közötti területen. Az elmúlt két év beruházásainak köszönhetően az épület a kerület egyik leglátványosabb helyévé vált, lenyűgöző nagyverandájával, a Buna Galériával és a kerti fejlesztésekkel többszörösére bővültek a látogatói terek. A jelenleg felújítás alatt álló Múzeumsarok és 22 m²-es fiáléja, a Pavilon Galéria a kerület igazgatási központjában, a Lőrinci Kossuth térnél, a 2020-ban megújult Havanna Kiállítóhely pedig a kerület legnagyobb lakótelepén van. A nagy alapterületű Művésztelep (eredetileg a kertvárosi lakónegyedben létesített kisüzem) fejlesztése (funkcióinak meghatározása, felújítási tervei, ezek elkészítése) most kezdődik.

Kiállítások

Az állandó kiállítások tematikáját jelenleg települési elhelyezkedésük, környezetük határozza meg. A városközpontban (a kerület legfontosabb köz- és oktatási intézményeinek szomszédságában) 10 éves, felújítandó település- és oktatástörténeti állandó kiállítás, illetve időszakos kiállítások láthatóak. A Havanna-lakótelepen a területre jellemző speciális települési formák történetét és lakóik életmódját mutatjuk be. A kiállítóhely 2020-as felújítása után időszakos kiállítások bemutatására is alkalmassá vált. A Herrich-Kiss villában az épület adta lehetőségeket kihasználva komplex művészettörténeti kiállítás, és a jelenlegi fejlesztési fázisban látványraktár kapott helyet. Többféle fejlesztés folyik a kertben: a Buna Galéria állandó kiállítása, a fenntarthatósági tanösvény mellett szabadtéri időszakos kiállítások bemutatására is van lehetőség. Vannak virtuális és a kerület több pontján kihelyezett kiállításaink is.

A múzeum anyaga

Működési engedélyében meghatározott gyűjtőköréi alapján történeti és képzőművészeti gyűjteménnyel rendelkezik.

A kezdetektől gyűjtött történeti anyagot elsősorban a XX. századból, kisebb részben a XIX. század végéről származó több ezer tárgy, fotó, egyedi és 25 irat-folyóméternyi dokumentum, film- és hangfelvételek, valamint intenzíven gyarapodó számú digitális emlék alkotja. Képeslap- és meghívógyűjteményt, térképeket, több ezer plakátot és iskolai szemléltető táblát őrzünk. A történeti tárgyi anyag hagyományos része életmód-történeti (háztartási eszközök, bútorok, hétköznapi műszaki tárgyak stb.), néprajzi eszközök, az 1910-es évek elejétől gyűjtött iskolai bútorok,

iskolai kísérleti és szemléltetőeszközök, kisipari szerszámok és teljes műhelyfelszerelések, a helyi üzemek, gyárak kisebb tárgyi emlékei, valamint játékgyűjtemény alkotja.

A történeti anyag két további jelentős külön gyűjteménye a mackógyűjtemény, illetve országos szinten meghatározó a légitforgalmi (Malév és repülőtéri) anyag.

Könyvtára tudományos szakkönyvtár, amely részben muzeális gyűjteménynek is minősül. A XIX. század végétől az alsó fokú oktatásban használatos tankönyvek sorozata mellett egyedülálló a helyi kiadványok és újságok anyaga az elmúlt 110 évből.

A 2015-től gyarapodó képzőművészeti gyűjtemény legjelentősebb anyaga a Zala Tibor és a Buna Konstantin hagyaték.

Műtárgyvédelem, nyilvántartások

2020-ban elkészült a múzeum állományvédelmi stratégiája, amelynek alapján elindult egy nagyrészt pályázati alapú eszközbeszerzés, illetve folyamatosan bővül azoknak a kiállítótereknek és raktáraknak a száma, ahol műtárgykörnyezeti paramétereket jegyzünk fel. Megújításra vár a digitalizációs, illetve a gyűjteménygyarapítási és revíziós stratégia.

Kutatói, szakértői tevékenység

Történész és művészettörténész munkatársai rendszeresen és folyamatosan végeznek kutatómunkát, publikálnak különféle kiadványokban, tartanak előadásokat szakmai konferenciákon, előadásokon saját szakterületükön. Az intézmény saját kiadványai mellett kerületi kiadványok, szakmai anyagok készítésében is intenzív szerepet vállal, együttműködik más tudományos kutatócsoportokkal, kutatókkal.

Múzeumpedagógusunk 2011-ben közreműködött a Pulszky Társaság Múzeumandragógiai Tagozata Múzeumok a fenntarthatóságért - fenntarthatóság a múzeumokban workshop sorozatának megszervezésében és lebonyolításában. A program végigvezette a résztvevőket a Fenntartható Fejlődési Célok megismerésétől a konkrét cselekvési terv megalkotásáig. Az elméleti háttér bemutatásán túl, a résztvevő intézmények sajátosságait figyelembe véve nyújtott gyakorlati segítséget célkitűzéseik megvalósításához.

Szakmai eredmények

Múzeumi tevékenységünket több szakmai díjjal is elismerték (kerületi Művelődésért, országos Év Múzeuma különdíj, Év kiállítása elismerő oklevél). 2020 óta viseljük a Családbarát Múzeum címet. 2018/2019-ben a Tomory Lajos Múzeum részt vett a MOKK által szervezett múzeumi minőségmenedzsment mintarendszer kidolgozásának programjában, mint a kis létszámú múzeumok képviselője. A feladat az általános elvek megismerése, véleményezése és a rendszer tesztelése, illetve bevezetése mellett az volt, hogy a mintarendszer az általunk képviselt múzeumtípusra is megfelelő módon legyen adaptálva. Mivel korábban egy szervezeti keretben működtünk a XVIII. kerületi közoktatás szakmai szervezetével, a pedagógiai intézettel, így a múzeumnak volt gyakorlata egy más típusú minőségbiztosítási rendszer működtetésében.

3. A GYŰJTEMÉNY TÁRSADALMIASÍTÁSA – KÖZÖSSÉGI MÚZEUM

Gyűjteményeink a helytörténet mellett a 20. századi életmód- és oktatástörténet, valamint a magyar légi forgalom történetének komplex feldolgozására, élményszerű bemutatására adnak módot. Többféle korcsoportnak, illetve családoknak is kínálunk múzeumpedagógiai programokat.

Lehetőségeinkhez mérten együttműködünk és segítséget nyújtunk az önkormányzat intézményeinek, magánszemélyeknek, kerületi cégeknek, civil szervezeteknek saját és közös múltunk feltárásában, a kerületi emléktárgy gyűjtésében, megőrzésében és bemutatásában. Erre jó példa nagy forgalmú kutatószolgálatunk, számos közös időszaki és tablókiallítás, a Traktormajális vagy a Nemcsics emlékház.

Elsősorban a kerületen belül, részben azon kívül sokféle kiállítással, programmal várjuk a látogatókat, folyamatosan bővítjük az ezekhez kapcsolódó digitális felületeket. A szabadtéri kiállítások, kitelepülések, és ezek a digitális felületek segítették, hogy a járvány miatti zárlat alatt is elérjük látogatóinkat kiállításainkra, gyűjteményeinkre, kutatásainkra épülő tartalmakkal. Állandó és időszakos kiállításaink mellett nagy hangsúlyt fektetünk a hordozható tablókiállítások készítésére és minél több helyszínen való bemutatására. Ezeket szakmai és közösségi fórumokon népszerűsítjük. Minden kiállításhoz sokszínű, felnőtteknek, családoknak és diákoknak szóló többféle elemből álló múzeumpedagógiai és egyéb programkínálatot szervezünk, melyek egyre népszerűbbek. A kiállítások tervezésébe, készítésébe, a kapcsolódó programokba bevonjuk az érintett személyeket, közösségeket.

A Tomory Lajos Múzeum nagy erőssége múzeumpedagógiai tevékenysége: évente több ezer, elsősorban helyi általános iskolás, kisebb részben óvodás és középiskolás vesz részt múzeumpedagógiai, illetve helyismereti foglalkozásainkon. Komplex programokat kínálunk speciális igényű tanulóknak is. A felfedezéssel, a kreatív alkotás és az élménypedagógia módszereit ötvözve ismerkedünk meg Pestszentlőrinc és Pestszentimre történetével, településünk egykori hírességeivel, épületeivel, a régi idők mindennapjaival, a település társadalmi, gazdasági változásaival. Az adott korcsoportok sajátosságaihoz kidolgozott foglalkozásaink jól kiegészítik a történelem, a helyismeret, a környezetismeret és a vizuális kultúra tantárgyakat, segítik a gyerekek énképének formálását, erősítik a kötődést lakóhelyükhöz.

Népszerűek az iskolába kihelyezett múzeumi óráink, vetélkedőink, a jeles ünnepekre szervezett foglalkozásaink. Rendszeresen viszünk diákcsoportokat játékos szabadtéri programokra, kerületi sétára. Nyáron változatos programokat kínálunk a kerületi napközis táborok csoportjainak.

Közművelődési tevékenységünket meghatározza, hogy a hagyományos programok (kiállítás megnyitók, előadások) szervezése mellett milyen igényekkel keresnek meg minket, illetve hogy milyen szervező partnereket találunk. Népszerűek helytörténeti sétáink és a 2017-ben megalakult baráti kör programjai. Részt veszünk a helyi intézmények, szervezetek programjain, emellett a kerület szabadtéri rendezvényein és országos múzeumi programokon is jelen vagyunk. Az elsősorban gyűjteményeinkre épülő hagyományos programok mellett több múzeumandragógiai jellegű, illetve a villa, a nagyveranda és a kert adottságait, pályázati lehetőségeket kihasználó klasszikus közművelődési programot szervezünk.

Helytörténeti, helyismereti tevékenységünk fontos része kiadványok készítése, internetes helyismereti felületek fejlesztése. Kutatószolgálat keretében évente több mint 100 megkeresést, kérést teljesítünk. Könyvtárunk, adattárunk és a kistárgyi gyűjtemény helyben is kutatható, de ez a járvány miatt egyre kisebb arányú. Ezért az online anyagok intenzív bővítése és a digitalizáció mellett a kutatószolgálat keretében elsősorban levélben és telefonon adunk információt, szükség esetén kép- és dokumentummásolatokat.

Sok partnerrel működünk együtt. Fenntartónk, Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata, a kerület közintézményei és közösségei mellett más közgyűjteményekkel, szervezetekkel, magángyűjtőkkel is szoros munkakapcsolatban vagyunk. Ezt mutatják az így megszületett közös programok, kiállítások, kiadványok, írások. Fontos feladatunk az önkormányzat, a kerületi sajtó és a településmarketing igényeinek kiszolgálása.

4. KOMMUNIKÁCIÓ

A múzeum külső kommunikációja több csatornán zajlik. Mivel a helyi iskolákkal (igazgatókkal és tanárokkal), intézményekkel, civil szervezetekkel, több önkormányzati képviselővel, a polgármesterrel és az alpolgármesterekkel is jó kapcsolatot ápolunk, nagy hangsúlyt helyezünk a személyes

kontaktusra. A klasszikus marketing- és PR-eszközök használatának célja, hogy folyamatosan erősítsük, illetve bővítsük kapcsolati hálóunkat, ismertségünket. Az informális és formális csatornákat (nyomtatott, elektronikus, személyes) együtt és folyamatosan használjuk.

Cél, hogy minél költséghatékonyabb legyen a kommunikációnk. Médiaköltésre nincs keretünk, ezért kihasználunk minden megjelenési lehetőséget az önkormányzati és egyéb médiafelületeken (pl. helyi újság, tévé, webooldalak, közösségi média). A helyi sajtóval való együttműködést megkönnyíti a kölcsönös egymásra utaltság (tartalmat adunk, cserébe ingyenes megjelenési lehetőségeket kapunk). Programjainkról, rendezvényeinkről, kiállításainkról, új kiadványainkról előzetesen és utólagosan is azonnal felhasználható sajtóközleményt/meghívót küldünk szét hírlevélként egyre növekvő email listánkra, közzéteszük oldalainkon, közösségi média felületeinken. A sajtó munkatársainak és helytörténeti kutatóknak szakmai segítséget (háttér-információk, szaklektorálás) nyújtunk helytörténeti témájú cikkek, kiadványok megírásához.

Kutatásainkból hosszabb-rövidebb cikkeket írunk, és ezeket is többféle felületen tesszük közzé. Weboldalunkon hozzáférhetővé tesszük publikált szakmai cikkeinket, kiadványainkat. Rendszeresen közzéteszünk – az évfordulók adta lehetőségeket is kihasználva – helytörténeti és városismereti anyagokat. Honlapunkat archiválja az Országos Széchényi Könyvtár, kiadványaink felkerülnek a Magyar Elektronikus Könyvtárba. Célunk, hogy az ezen a téren meghatározó szerepünket megőrizzük, és a település imázsának fejlesztéséhez hozzájáruljunk.

Egyéb nyomtatott kommunikációs anyagaink (plakátjaink, meghívóink) és kiadványaink költségét azzal csökkentjük, hogy minél nagyobb részben magunk állítjuk elő ezeket (szerkesztés, sok esetben a nyomtatás is). Csak a nagyobb rendezvények meghívóit, valamint nagyobb kiadványainkat adjuk ki nyomdai előállításra.

Helyi intézményként részt veszünk helyi rendezvényeken, eseményeken. A hatékonyság és a pozitív megítélés érdekében valamennyi munkatársnak naprakész információi vannak a gyűjteményt érintő fontos döntéseket, aktualitásokat, az éppen folyamatban lévő projekteket illetően, ismerik a kiállításokat, így a személyes találkozások alkalmával felmerülő kérdésekre érdemi választ tudnak adni.

A kiállítóhelyeken kialakított kommunikációs felületek, információk, illetve internetes felületeink naprakészen tartására nagy hangsúlyt fektetünk. Weboldalunkon az aktuális rovatot (nyitva tartási rend, meghívók, programok, események) napi szinten frissítjük. A webes megjelenésre szánt szakmai tartalmakat ugyancsak folyamatosan bővítjük. Időről-időre elhelyezünk az aktualitások rovatban és/vagy a Facebook-oldalon olyan tartalmakat, amelyek a szakmai anyagokhoz „terelik” a látogatókat, illetve ösztönzik őket arra, hogy felkeressék kiállításainkat, részt vegyenek múzeumpedagógiai vagy családi programjainkon.

Facebook-oldalunk mindig naprakész, és a közzétett tartalmakat megosztjuk a kerületi csoport(ok)ban is. Rövid, képes portrékkal, helytörténeti posztokkal bővítjük célcsoportjainkat. Ugyanakkor ezekkel nem csupán az ismertségünket erősíthetjük, hanem a látogatók (lájkolók, megosztók) – sok esetben olyanok, akik korábban nem jártak még kiállításunkon, nem vettek részt programunkon – helyi kötődését, identitástudatát erősíthetjük, ismereteit bővíthetjük. A múzeumpedagógiai és egyéb programjainkról posztolt fotókkal és rövid bejegyzésekkel elérhetünk olyanokat, akik nem ismernek még bennünket.

Programjaink és múzeumpedagógiai rendezvényeink beszámolóinál minden esetben az adatvédelmi szabályok betartásával járunk el.

5. KÖRNYEZET, CÉLCSOPORTOK, PARTNEREK ÉS ERŐFORRÁSOK

Szociális környezet

Budapest XVIII. kerülete közel 100 000 lakosú nagyváros, Budapest külső, önálló települési múlttal rendelkező városrésze, a főváros centrumától több mint 10 kilométerre. Viszonylag magas az új beköltözők aránya. Az itt élők 2/3-a kertes házban, 1/3-a lakótelepeken (Havanna, Lakatos stb.) lakik. A nagy kiterjedésű kerület teletszerű elrendezésének köszönhetően jelenleg több kisebb városközponttal rendelkezik; a kertvárosi és lakótelepi részek váltogatják egymást. Alakulófélben vannak igazgatási és kereskedelmi alközpontjai az Üllői út mentén, a Lőrinci Kossuth tér környékén, Pestszentimre és a Havanna-lakótelep központjában, a Béke tér környékén, a Cziffra György utca és a Gyömrői út mentén. Nem számít Budapest elit lakónegyedének, jelentős számban élnek itt komoly szociális hátrányokkal küzdők. Több száz négyzetméteres villák, átlagos kertes házak, több parkosított, élhető lakópark és lakótelep egyaránt található a kerületben. Az itt élő aktív korúak jelentős része más kerületben vagy vidéken dolgozik, így számukra elsősorban a hétvégéken biztosítjuk a nyitva tartást és vonzó programokat. Újdonságot jelent a home office, amihez alternatívát kínálhatnak a múzeum egyes terei, kertje. A nyugdíjas korosztály a magyar társadalmat jellemző elöregedés miatt jelentős számú a kerületben, többségük aktívan részt vesz saját szervezetei, az önkormányzat és intézményei által kínált rendezvényeken, továbbképzéseken, klubéletben. Őket kedvezményes vagy ingyenes programokkal, részben szervezeteiken keresztül, részben közvetlenül szólítjuk meg, megnyitóink és egyes kulturális programjaink időpontját igényeikhez igazítjuk. A kerületben 26 tagóvoda, 18 általános iskola, 3 általános iskola és gimnázium, 3 alapfokú művészeti iskola, további 3 középiskola, felnőttek általános iskolája és gimnáziuma, illetve a SOFI található, melyek folyamatosan keresik a könnyen, helyben elérhető kulturális lehetőségeket, számukra többféle, korosztályhoz igazított tematikus múzeumpedagógiai programot, múzeumi napot tartunk. A távolabbi iskolákba igény szerint kihelyezett foglalkozásokat, online, interaktív tartalmakat, letölthető feladatlapokat kínálunk.

Gazdasági környezet

Budapest XVIII. kerületében az 1990-es évekig országos jelentőségű ipari vállalatok működtek. A kőolajipari gépgyártás, a fonó- és textilipar több gyára a rendszerváltás után néhány évvel beszüntette tevékenységét, területük ma raktárbázisként, bevásárlóközpontként hasznosul. Néhány kisebb üzem, gyár mellett az utóbbi évtizedekben gazdasági környezetünk leghangsúlyosabb elemévé a főváros nemzetközi repülőtere, továbbá a helyi szolgáltatók és a kreatív ipar vált.

Természeti környezet

Mivel a múzeum kertvárosi intézmény, kulturális örökségünk részének tekintjük a helyi természeti környezetet is. Emellett a fenntarthatóság és a környezetvédelem az intézmény működésében is fontos. Ezért a szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás mellett, ahol tudunk, takarékoskodunk az energiával (világítás, fűtés). Csak a legszükségesebb dokumentumokat nyomtatjuk ki, a belső levelezés teljes egészében elektronikusan folyik. Együttműködünk olyan helyi szervezetekkel, közösségekkel, és intézményekkel, amelyek tevékenységükkel a környezet védelmét és a fenntarthatóságot szolgálják, helyszínt biztosítunk programjaiknak, rendezvényeiknek, kikérjük véleményüket, együtt dolgozunk.

Politikai, jogi és szakmai környezet

Működésünket az országos döntések (önkormányzati jog- és feladatkörök, a múzeumi törvény változásai), illetve a fenntartó helyi, kerületi önkormányzat összetétele, rendeletei és ezek változásai határozzák meg.

A múzeum szakmai működésének jogi kereteit a múzeumi törvények, rendeletek, közintézményi működését az érvényes gazdasági, pénzügyi, munkaügyi stb. jogszabályok határozzák meg. Közintézményi tevékenységünket a fenntartó és a gazdasági ellátó szervezet ellenőrzi és segíti.

Szakmai munkánk eredményesebbé tétele érdekében tagjai vagyunk több országos múzeumszakmai szervezetnek, gyűjtjük a szakmai kiadványokat, igénybe vesszük a továbbképzéseket, partneri együttműködéseket, szakfelügyelői és koordinátori hálózatokat.

Célcsoportok és partnerek

Elsődleges

- a kerületben lakó családok, minden kerületi lakos,
- az elsősorban helyi óvodákba, általános és középiskolákba járó, a múzeumpedagógiai foglalkozásokra szervezeten érkező gyerekek, a jövő múzeumlátogatói és adományozói,
- a kerületi pedagógusok,
- a középkorú és idősebb korosztály képviselői, akik emlékeikkel szorosabban kötődnek a kerülethez, a kiállított témákhoz, különösen a helytörténészek,
- a kerület intézményei (elsősorban az oktatási és közművelődési intézmények),
- a helyi önkormányzat képviselői, a kerületben dolgozók és családtagjaik,
- a helyben működő társadalmi szervezetek, egyházak, egyesületek, civil szervezetek,
- helyi gazdasági szervezetek, cégek.

Másodlagos

- budapesti és a környéki települések lakói,
- a helyi, budapesti és országos írott és elektronikus sajtó munkatársai,
- a kerület testvérvárosainak lakossága,
- más közgyűjtemények.

A fenntartó

A kulturális örökség ápolása, átadása kiemelt helyi érdek, ez az alapja a helyi lakosság identitástudatának, sikeres társadalmi és gazdasági integrációjának, a kerület imázsának. Ezzel szoros kapcsolatban a múzeum nagy szerepet játszhat az oktatás/tudásátadás hatékonyságának növelésében is. A múzeum reprezentatív intézmény, amely a látogatók mellett a médián keresztül a szélesebb nyilvánossággal is megismertetheti a települést, az önkormányzat törekvéseit, eredményeit. A múzeum alkalmas önkormányzati szervezésű programok lebonyolítására. Közreműködünk a 3 legutóbbi városfejlesztési stratégia, a települési arculati kézikönyv és az örökségvédelmi tanulmány elkészítésében.

A fenntartó anyagi és elvi támogatása, kapcsolatrendszere, a Települési Értéktár Bizottsággal való együttműködés nélkülözhetetlen a Tomory Lajos Múzeum sikeres működéséhez.

A látogatók/kutatók

A látogatók összetett csoportja a szabadidő tartalmas, színvonalas eltöltésére, szórakozásra, az erre szánt jövedelmek optimális elköltésére törekszik. Fontos motiváció lehet a tanulás, az ismeretszerzés, műveltséggyarapítás igénye. Ugyanakkor a tanulási, szabadidő eltöltési szokások változása nagy kihívást jelent és új megoldások keresésére sarkall (pl. virtuális kiállítások, digitális tartalmak fejlesztése).

A külső kutatók számára a múzeumi műtárgyakhoz, adatokhoz, információkhoz való hozzáférés, a tudományos együttműködés a lényeges. Az együttműködés, a kapcsolat természetesen kölcsönösséget is jelent. A múzeum tudományos munkatársai is sokat profitálhatnak a meglévő és kialakuló szakmai kapcsolati tőkéből.

Egy múzeum látogatói és kutatói elégedettségével és számával igazolhatja legnyilvánvalóbban létjogosultságát és „jó partnerségét” a fenntartó, a forráselosztó szervek, a potenciális és tényleges szponzorok és az egész közösség felé. Benyomásaik, véleményük messze viszi a múzeum jó vagy éppen rossz hírét.

Oktatási intézmények

Az oktatási intézmények igyekeznek rendszeresen igénybe venni a múzeumi szolgáltatásokat a tananyag kiegészítésére, alátámasztására, illusztrálására. Az iskolák túlnyomóan elméleti, elvont

tudásátadása és beszámoltatási kényszere mellett nagy szükség van arra, hogy a tanulók kilépjenek a megszokott iskolai környezetből, és a múzeum élményalapú foglalkozásain keresztül mélyítsék el ismereteiket.

A múzeum és az oktatási intézmények kiemelt partnerei egymásnak a helyi örökség megismertetésében és szemléltetésében, akár helyismereti tananyag, tanmenet fejlesztésében.

Az oktatási intézményekkel való együttműködés a múzeum számára küldetés. A közösség nagymértékben annak alapján ítéli meg a múzeum hasznosságát, hogy mennyiben tud az iskolákkal karöltve hozzájárulni a gyerekek oktatásához, neveléséhez. A múzeumlátogatások és a helyismereti programok megismertetik a múzeumot a gyerekekkel, így a jövő látogatóit/kutatóit teremtik meg.

Kulturális és szabadidős programokat kínáló intézmények és szervezetek, vállalkozások

A megalapozott együttműködés, illetve annak keresése igen fontos, hiszen a múzeum egymagában csak ritkán képes igazán nagy tömegekre komoly vonzó hatást gyakorolni. Más attrakciókkal összefogva, komplex élménnyé szerveződve azonban már lehetséges a tekintélyes látogatószám-növelés (pl. Aeropark kiállítás, turisztikai programok).

Ezen belül is kiemelt csoportot képeznek a helyi és a speciális igényű közösségek. Ezek a kapcsolatok a muzeális intézmények társadalmi szerepvállalása és nem egy esetben a helytörténeti kutatások szempontjából is rendkívül fontosak.

Meghatározóak azok a helyi közösségek, öntevékeny csoportok, amelyek bekapcsolhatóak a múzeum működésébe. Például a lokálpatrióta csoportok erősítésében a múlt emlékeinek közös összegyűjtésével, rendszerezésével (Állami lakótelepi találkozók).

Gyűjtők

A múzeum gyűjtőkörébe tartozó emlékek gyűjtésével magánszemélyek és szervezetek is intenzíven foglalkoznak. A velük való, kölcsönösségen alapuló együttműködés segíti a kulturális örökség megőrzését, közös kiállításokat, kiadványokat, programokat eredményezhet.

Adományozók, szponzorok, önkéntesek

Mindazok a személyek, csoportok, szervezetek, vállalatok, akik műtárgyat/emléket adományoznak vagy anyagilag támogatják a múzeumot.

A támogatók megkeresése és a kulturális támogatásban való érdekeltté tétele kiemelt feladat. Pénzügyileg és más javakkal is támogathatják az intézményt.

A középiskolás és felnőtt önkéntesek átgondolt bevonása növeli a múzeum hatékonyságát, az egyes feladatokhoz rendelkezésre álló munkaerőt.

A múzeumnak fontos stratégiai célja, hogy jól működő szponzori és önkéntesi hálózatot hozzon létre.

A támogatásért cserébe kiállítások létrehozását, speciális programokat, sajtó- és marketing-megjelenést kínálunk.

Emberi erőforrás

A múzeumban nagy a felsőfokú- szakmai végzettségű munkatársak aránya: 11,75 álláshelyből 8,75 álláshelyet töltenek be. A széttagolt, sokféle feladatot ellátó intézményben nagyobb hatékonyságot biztosít, hogy a látogató nyitvatartási időben mindig elérhet szakembert. A több telephellyel rendelkező intézményben minden munkatárs többféle helyszínen, többféle feladatot végez. Nagyobb programjainkban valamennyi munkatárs szerepet vállal.

A megfelelő munkakörülmények és munkahelyi légkör biztosítása mellett fontos, hogy a nagyrészt kreatív, önálló vagy nagy figyelmet, speciális szaktudást, tapasztalatot igénylő feladatkörökben foglalkoztatott munkatársak szakmai előmenetelét, önmegvalósítását, együttműködését segítse az intézmény.

A megfelelő szakmai munka végzéséhez ma már elengedhetetlen a munkatársak folyamatos továbbképzése, amelyet a fenntartó önkormányzat is támogat. Fontos az átgondolt tervezés, a pályázati lehetőségek keresése. A képzési tervet az intézmény rövid és hosszú távú érdekeinek szem előtt tartásával, a továbbképzések minőségének, hasznosulásának és árának mérlegelésével állítjuk

össze. A munkatársak szakmai fejlődésének fontos eleme a konferenciákon, szakmai programokon való rendszeres részvétel. Egyre nagyobb szerepe van az online továbbképzéseknek, az intézményen belüli tudásmegosztásoknak.

A múzeumi munkatársi kör kiegészítésére, hatékonyságunk növelése érdekében csatlakozunk a kulturális közösségi munkás és a nyári diákmunkás, illetve az iskolai közösségi szolgálatos programokhoz. Egyes feladatokra rendszeresen bevonunk külső szakembereket is: restaurátor, grafikus, látványtervező, nyelvi lektor, online felületek tervező-kivitelezője. Sokan segítik önzetlenül, önkéntesként munkánkat. Ezen kívül jelentősek a partneri együttműködések is.

Pénzügyi erőforrások

A gyűjtemény önkormányzati fenntartású, 2018. március 19-től önálló intézményként működik, előre tervezett költségvetés szerint. A szakmai működés elősegítésére és a működési feltételek javítására/beruházásokra igénybe vesszük minden optimálisan kihasználható pályázati, támogatási és bevételi lehetőséget. 2021-ben több mint 50 millió forint ilyen típusú bevétellel számolhattunk, gazdálkodhattunk.

Sikeres pályázati gyakorlatunk van:

XVIII. kerületi Pedagógiai és Helytörténeti Gyűjtemény néven több hazai (3 TÁMOP) uniós pályázaton sikeres programot valósítottunk meg és tartottunk fenn, továbbá sikeresen vettünk részt partnerként két kerületi városrehabilitációs programban (Havanna, Pestszentimre). Az elmúlt uniós pályázati ciklusban partnerként és szállítóként fenntartónk közvetlen uniós pályázataiban vállaltunk szerepet a társadalmiasítást elősegítő programrészekben (URBACT, AIRLED). 2020-ban Közreműködő partnere voltunk az önkormányzat Klímabarát18 nevű KEHOP pályázatának, és a közvetlen uniós UPSURGE pályázatban is részt veszünk.

2021-ben kezdett el a múzeum a közvetlen uniós pályázatokkal intenzíven foglalkozni, több tájékoztatón, egyeztetésen, workshopon vettek részt munkatársai. A munkatársak mellett az elmúlt években kialakult egy európai uniós pályázatokban is nagy gyakorlatú szakértői kör, akikkel jelenleg is több projektben dolgozik együtt a múzeum. 2021 őszén adtuk be első közvetlen, angol nyelvű uniós pályázatunkat, amelyben 3 külföldi közreműködő partner vesz részt.

Műszaki, technológiai erőforrások

Az intézmény irodái és kiállítóhelyei nagyrészt jó állapotúak, technikailag jól felszereltek. A múzeum műtárgyraktárai szűkösek, illetve nagyon széttagoltan helyezkednek el, felszereltségük változó. A múzeum informatikai eszközei elöregedtek (többségük 10 évnél idősebb), jelentős részük rövid határidőn belül cserére/felújításra szorul. Ez különösen fontos az egyre intenzívebb digitalizáció, digitálisan keletkezett emlékek tárolása és készítése, illetve az online felületek fejlesztése és a papír felhasználás csökkentése miatt.

Egyéb

A hatékony működést segíti a minőségbiztosítás és kockázatelemzés elveinek alkalmazása.

6. SWOT ANALÍZIS

Erősségek

általános:

- helyben keletkezett, egyedi értékeket képviselő múzeumi anyag
- csodás, múlttal rendelkező főépület, nagy kert
- elkötelezett, innovatív munkatársak
- a rendelkezésre álló infrastruktúra magas szintű kihasználása
- a kerület különböző pontjain jó infrastruktúrájú kiállítóterek
- kiváló együttműködés a fenntartóval, a közoktatási intézményekkel, civil szervezetekkel
- szerteágazó szakmai kapcsolatok (OSZK, MEK, köz- és magángyűjteményekkel)
- önkormányzat elvi és anyagi támogatása
- sikeres pályázati gyakorlat
- kommunikációs csatornák, lehetőségek kiaknázása
- kiállításaink egy része online, illetve a kerület több pontján is elérhető (Látványraktár, Kondor emlékszoba, ponyvasorozatok)

gyűjtemények:

történeti

- folyamatos állománygyarapítás
- a fotótár mint helyi érték
- a légiforgalmi gyűjtemény egyedisége
- gyűjtemény egy része elérhető a MúzeumDigitáron
- folyamatos digitalizálás
- magas színvonalú kiadványok, online, rendezett adatok a kerületről (pl. 18kerterkepen.hu)

képzőművészeti

- országban egyedülálló állandó Kondor Béla kiállítás
- személyes kapcsolat a helyi művészekkel
- Zala Tibor pestszentlőrinci grafikusművész átfogó művészi hagyatéka a gyűjteményben

könyvtár

- helytörténeti és tankönyvtári anyag

múzeumpedagógiai és közművelődési:

- változatos, magas színvonalú programok
- rugalmasság (alkalmazkodás különféle igényekhez)
- segítőkész munkatársak, támogató közeg
- sokféle kiállítás, témához kapcsolódási lehetőség, gazdag gyűjtemény
- jó hírű programok, népszerű intézmény
- pedagógusokkal jó kapcsolat

Gyengeségek

általános:

- telephelyek széttagoltsága, raktárak zsúfoltsága
- a település méretéből adódó feladatok összességéhez képest sokszor elégtelen kapacitás
- Herrich-Kiss villa felújítási munkáinak elhúzódása
- a villa kertje még további fejlesztésre vár, kerítése rossz állapotú
- a Madách 49. felújításra szorul
- kommunikáció, arculati elemek egyenetlenek, sokszor még rácsodálkoznak az intézmény létére
- az informatikai eszközök elöregedtek, nagy részük felújításra, cserére szorul

gyűjtemények:

történeti

- a költözés csak részleges, a végleges raktári rend kialakulatlan
- a nyilvántartások fejlesztésre szorúlnak, az áthelyezett anyag revíziója részleges
- több műtárgy restaurálásra vár

- a spontán adományozás nehezen uralható
- a digitális állomány gyűjtése és a digitalizáció esetleges

képzőművészeti

- képzőművészeti műtárgyvédelmi szempontoknak megfelelő időszaki kiállítótér hiánya
- állománya kicsi és inkább közepes vagy nem teljes tulajdonjogú alkotásokat tartalmaz
- a helyi elismert művészek ajándékozó kedve csekély

könyvtár

- az állomány széttagoltan van elhelyezve és csak részleges a revíziója
- a digitalizálás esetleges és részleges

múzeumpedagógiai és közművelődési:

- nagy létszámú osztályokat, csoportokat nem tudunk fogadni. (max. 25 fő)
- programkínálat bővítésének nehézségei a kiállítások mérete miatt
- programválaszték bővítésének nehézségei a visszatérő osztályok számára

Lehetőségek

általános:

- a főépület és kert, a megújult és bővülő kiállítóterek magas szintű kihasználása
- A Madách u. 49-ben nagyobb állandó és időszaki kiállítások rendezésére alkalmas épület, amelynek megfelelő átalakításával nagyobb értékű muzeális anyagok/vendégkiállítások is bemutatathatók lesznek
- átgondolt kiállítási tervezéssel sokszínű, minőségi kiállítási kínálat
- önálló intézményi döntések, gazdálkodás
- munkatársak bevonásával, továbbképzésével nagyobb hatékonyság elérése
- ésszerű takarékoság, támogatók, szponzorok bevonása
- a múzeum iránti nagyobb érdeklődés felkeltése (kerületi nagyrendezvények, piacok, közterek – önálló vagy kísérő programok, anyagok, rendszeres közösségi médiás jelenlét)
- kommunikációs csatornák kiszélesítése, online felületek, publikált tartalmak közlése
- egységes arculat kialakításával hatékonyabb kommunikáció
- pályázati források keresése és kihasználása
- a múzeumot segítők körének bővítése, speciális társadalmi csoportok bevonása
- együttműködő partnerek körének bővítése
- minőségi helytörténeti kiadványok készítése

gyűjtemények:

történeti

- tervszerű új gyűjtési, kutatási irányok, a meglévők elmélyítése, többféle módú kifejtése
- évfordulók nyomon követése
- nyilvántartásokban, revízióban való tervszerű, intenzív előrehaladás
- gyűjteményezési és elhelyezési kérdésekben átgondolt tervek készítése és végig vitele
- MúzeumDigitár, digitalizálás, digitális gyűjtés fejlesztése
- a fotótár és a műtárgyak digitalizálásával a fizikai állományt kímélhetjük

képzőművészeti

- nagyobb, átgondoltabb Kondor Béla kiállítás többféle partner bevonásával, Kondor hagyatékának megismertetése a nagyközönséggel a Madách u. 49-ben
- Zala Tibor életművének bemutatása
- minőségi, komplex időszaki kiállítások
- műtárgyak vásárlása kerületi rangos művészekről, árveréseken
- partneri kapcsolatok kiépítése az országos és területi közgyűjteményekkel, magángyűjtőkkel
- biztonságosabb művészeti raktár kialakítása
- képzőművészeti gyűjtemény online- digitális hozzáférhetősége, kutathatósága

könyvtár

- a könyvek stabil elhelyezésével és revíziójával jobban nyomon követhető az állomány
- fizikai és/vagy digitális hozzáférhetőség javítása más szervezetekkel együttműködésben

múzeumpedagógiai és közművelődési

- új terek, új lehetőségek a múzeum kertjében szabadterén, a Madách u. 49-ben beltérben
- a megújult kiállítóhelyekhez új foglalkozások, programok kapcsolása
- múzeumpedagógiai foglalkozások szervezése a képzőművészeti kiállításokra és a gyűjtemény egyes alkotásaira építve
- kiállításokra és gyűjteményekre épülő színvonalas kulturális és felnőtt programok szervezése (tárlatvezetés, irodalmi est, kerekasztal-beszélgetés, vitaest, konferencia)
- a múzeum tereiből kilépő programkínálat átgondolt bővítése (online, szabadtéri, rendezvényekhez kapcsolódó, önállóan használható)
- együttműködés bővítése oktatási intézményekkel, ifjúsági közösségekkel
- a helytörténet és egyes gyűjteménytípusok anyaga beépíthető a tanmenetbe (etika, hon- és népismeret, vizuális kultúra, osztályfőnöki, történelem-, magyaróra keretén belül)

Veszélyek

általános:

- szétforgácsolódás, egyenetlen teljesítmény a különféle feladatok felhalmozódása miatt
- alacsony bérezés miatt munkaerő elvándorlás
- átgondolt hosszú távú tervezés hiányában lemaradunk pályázati lehetőségekről, nem leszünk elég hatékonyak
- kutatásokra, állomány-feldolgozásra fordított idő csökken
- a pályázatok nem alkalmazkodnak a múzeum problémáihoz
- a telephelyek felújítása elhúzódik vagy elmarad
- a villaépület műszakilag rossz állapotú szociális bérlakása

gyűjtemények:

történeti

- restaurálás hiányában a műtárgyak állapota romolhat
- raktár- és kiállítóterei kapacitás hiányában nem tudjuk megfelelően és biztonságosan elhelyezni és bemutatni az anyagot
- a vegyes profilú raktárakban veszélybe kerülhet a műtárgyállomány
- az elhúzódó költözés, revízió, a nyilvántartások lassú egységesítése és lassú modernizálása, a digitalizáció elmaradása, az elöregedett informatikai eszközpark miatt a gyűjtemények egy része nem válik közkinccsé

képzőművészeti

- az alacsonyabb színvonalú művészi alkotások gyarapodása miatt felhígulhat a gyűjteményi állomány
- időszaki kiállítóterei hiányában csökkenhet az adományozási kedv
- a menetközben előkerülő szigetelési és szellőzési problémák miatt penészedés indulhat meg a kiállítóterekben

könyvtár

- dobozos állomány nehéz kezelhetősége
- digitalizálás nehézségei a kiadványok sérülékenysége miatt

múzeumpedagógiai és közművelődési:

- az iskolák bizonyos időszakokban történő túljelentkezése
- járványhelyzet miatti rendszeresen elmaradó programok

7. STRATÉGIAI CÉLOK

A három fő stratégiai irány:

1. Közösségi múzeum
2. Oktatást segítő múzeum
3. Aktív tudományos tevékenységet végző múzeum

Célok

1. Közösségi múzeum

- *Az állandó és időszakos kiállítások optimalizálása az egyes kiállítóhelyeken*
az állandó kiállítások 1-1 meghatározó téma/terület hosszabb távú bemutatására szolgálnak (településtörténet, légi forgalom), reprezentálják a települést, a múzeum legfontosabb gyűjteményeit. Az időszakos kiállítások ráirányítják 1-1 résztémára a figyelmet, sokszor jelentősen növelik az adományozó kedvet. Ideális, ha 1-1 kiállítóhelyen egyszerre mindkettő jelen van.
- *A hosszú távú tervezéshez kerületi évfordulós táblázat létrehozása*
A táblázat közzététele, folyamatos bővítése, ellenőrzése.
- *A Herrich-Kiss villa infrastrukturális fejlesztése, vonzóbb külső, modernizált belső terek*
A felújítás folytatásához rendelkezésre állnak az épület egészére szóló tervek. A megújult homlokzat, kisveranda és különösen az impozáns, a kerületben egyedülálló nagyveranda kiemelten vonzóvá tette az épületet. Utóbbival jelentősen nőtt a belső tér, ami a járvány ellenére is többszörösére emelte a látogatószámot. A Buna konténerház vizesblokkjai átmenetileg pótolják a főépület látogatói infrastruktúrájának hiányosságait. A tetőcsere és a külső homlokzat további részének felújítása fontos feladat, mivel mindkettő rossz állapotban van.
Az épület teljes használatba vételéhez, a múzeumi funkció kiteljesítéséhez (közlekedő folyosó, múzeumpedagógiai terem, teakonyha, további kiszolgáló-, raktár-, irodahelyiségek kialakítása a földszinten és a tetőtérben) az utolsó bérlakás kiváltása és pályázati források szükségesek.
- *A Herrich-Kiss villa kiállítótereinek bővítése*
A bérlakás kiürítése helyett Buna Konstantin festőművész özvegye és az önkormányzat támogatásával valósulhat meg a villa kertjében a Buna Konstantin Galéria. A konténerépület 80 nm-es állandó kiállítóteret bővülést eredményez.
Meg kell vizsgálni azt is, hogy milyen módon lehetnek rövidebb, kisebb időszakos kiállítások a megújult nagyverandán. Az utolsó bérlakás kiürítése továbbra is fontos célunk, hogy az épület egészét használhassuk. A látványraktár az épület hosszanti átjárójához csatlakozó két kisebb terembe költözik, az irodák többsége az emeletre. A központi, reprezentatív helyiségekben a villatelep, a majorság és az épület jeles személyiségeinek történetét, az itt élők életmódját bemutató állandó és időszakos kiállításokat tervezünk.
- *Látogatóbarát szolgáltatások, pihenőhelyek a múzeumban*
A Herrich-Kiss villa nagyméretű kertje a múzeum számára különösen fontos, mert a település modernkori fejlődésének meghatározó eleme. A virágzó kertkultúra bemutatására és a napjainkban egyre fontosabbá váló környezettudatos életmód népszerűsítésére is alkalmas helyszín. Fejlesztése folytatódik a közeljövőben elkészülő fenntarthatósági tanösvénnyel.
A kert fejlesztéséhez továbbra is szükséges a végleges, fenntarthatósági és közösségi szempontokat is figyelembevevő terv. Az optimális kerthasználatot az elmúlt években a kerületi napközis táborosokkal

és több civil közösséggel együtt alakítottuk és vizsgáltuk. A fenntarthatósági fejlesztésbe helyi szakemberek önkéntesen bekapcsolódtak, többen ajánlottak fel növényeket.

A legfontosabb célok: több árnyékos pihenőhely (fák, pavilonok, bútorok), lehetőleg fedett biciklitároló kialakítása. Legalább a kerítés balesetveszélyes részének felújítása, a kertesi eszközök számára tároló, további növények ültetése.

A többféle csoport együttes kerthasználatához az időszaki kiállítások térelválasztó elemként való alkalmazása. A nagyveranda, a Buna Galéria előtere és terasza változatos közösségi kihasználása. Az optimális nyitvatartás, illetve a közösségi tér, a kert kihasználási tervének kidolgozása. Családbarát szolgáltatások.

- *A Madách u. 49. fejlesztése*

A hátsó üzempépület jellege és mérete ideális kiállítási és múzeumpedagógiai helyszínné teszi. A kezdetektől partnerek és közösségek, valamint a hagyományos múzeumi funkciók kiegészítésére alkalmas szolgáltatások keresése, a hosszú távú fenntarthatóság/takarékos üzemeltetés figyelembe vételével. Több lépcsős felújítási tervek készítése helyi fiatalok és szakemberek bevonásával. Pályázatok és támogatások keresése a célok megvalósítása érdekében. Több lépcsős használat megkezdése mielőbb. Önálló, a többi telephelyhez illeszkedő, különféle pályázati célok megvalósításának megfelelő kiállítási és programterv kidolgozása.

A fejlesztés meghatározó eleme a tervek szerint a Kondor Béla állandó kiállítás kialakítása, amelybe beépítjük a villa Kondor emlékszobájának anyagát, így a galéria megnyitásakor a jelenlegi emlékszoa átalakul időszaki kiállítóhelyé.

- *A helyi értékeket bemutató, a helyi közösségeket támogató időszaki kiállítások létrehozása*

Amelyek Pestszentlőrinc és Pestszentimre kincseit mutatják be: kiemelkedő személyiségeket, közösségeket, történelmi eseményeket, természeti, szellemi és épített értékeinket. A kiállítások és a kapcsolódó komplex programok szervezésének kezdetétől bevonjuk az érdekelteket. Szükséges egy több évre szóló minden kiállítóhelyi kapacitást kiegyensúlyozottan figyelembe vevő kiállítási terv, amelyben minden muzeológusunk legalább egy időszaki kiállítás rendezését vállalja. Helyi gyűjtők és közösségek anyagának, illetve más múzeumok utazó kiállításainak színvonalas bemutatását is tervezzük.

- *Interaktív, látogatóbarát kiállítások létrehozása*

Törekszünk az értelmezést segítő, látogatóbarát, de mindenképpen egyszerű megoldások és fejlesztések megvalósítására. Egyre fontosabbá válik a látogatói aktivitás, a kaland. A következő években a Múzeumsarok kiállítóhelyhez és a Látványraktárhoz tervezzük játékos felfedező csomag fejlesztését gyerekek és felnőttek számára.

- *Pályázati források igénybe vétele, szponzori források, támogatások keresése*

EU-s és hazai pályázatok készítése és közreműködés megvalósításukban, mind pályázóként, mind partnerként. Partnerek, közreműködők, beszállítók keresése, angol nyelvű összefoglalók, tervek készítése. Kölcsönösség.

- *Látogatói bázis felmérése, megismerése*

Lehetőség szerint különféle módszerekkel felmérjük a lehetséges további célcsoportokat, megismerjük igényeiket és nagy hangsúlyt fektetünk azoknak az egyéneknek és közösségeknek a megtalálására, akik nemcsak rendszeresen látogatják kiállításainkat és programjainkat, hanem a részvételt is vállalják a múzeum tevékenységében.

- *Színvonalas rendezvények megszervezése*

Rendszeres, a múzeum küldetésnyilatkozatának megfelelő rendezvények szervezése (Múzeumok Éjszakája, kerületi nagyrendezvények kísérőprogramjai) ehhez partnerek

keresése. Helytörténeti és egyéb kulturális, illetve saját és befogadott programok egyensúlyának szem előtt tartásával.

Múzeumandragógiai programok kínálása a múzeumpedagógiai programok egyes elemeire építve. Családbarát kísérőprogramok, családi napok.

- *Állandó kiállítások frissítése*

A Múzeumsarok kiállításai pályázati támogatás segítségével éppen most újulnak meg. Az állandó kiállítások egyes kisebb részeit a múzeumpedagógusok bevonásával rendszeresen cseréli a felelős muzeológus. Az állandó kiállítások tárlóit és tárgyait minimum évente egyszer, kiállítóhelytől függően többször ellenőrizni és tisztítani kell a felelős muzeológus és a műtárgyvédelmi szakember részvételével.

- *A múzeumi fotógyűjtemény hozzáférhetősége*

A múzeum fotógyűjteménye unikális, a legnagyobb XVIII. kerületre vonatkozó fotógyűjteménnyel rendelkezünk. Az állomány digitalizálásával, háttérkutatásokkal, a digitális állomány intenzív bővítésével, rendezésével és nyilvántartásával párhuzamosan tervezzük online fotógyűjtemények, albumok, kiadványok létrehozását (pl. Múzeumdigitár).

- *Aktív kommunikációs tevékenység további folytatása, közösségi felületek*

Kiemelt feladat egységes kommunikációs protokoll és teljes, variálható arculat kidolgozása.

A villa mint „jó hely” kiemelt népszerűsítése a legkülönfélébb formákban, például 56-os oszlop, kerítés, molinó mint kommunikációs eszköz.

Kiállításokkal, programokkal kilépés a falak közül (pl. Havanna hetivásár, séta és túraprogramok).

- *Bevételi lehetőségek felmérése*

Feladat és teljesítménymutatók, önköltségszámítás, fizetési és számlaadási módok, alapítvány. Árképzési és pénzügytechnikai kérdések.

- *Közösségépítés*

A baráti kör, illetve más helyi közösségek programjainak befogadása, célzott programok szervezése, részben a villakertben adódó lehetőségek kihasználásával. Olyan helytörténeti, helyismereti közösség építése, amelyben mind a szakemberek, mind a lelkes amatőrök megtalálják a helyüket, a Települési Értéktár Bizottság tevékenységére támaszkodva.

2. Az oktatást/nevelést segítő múzeum

- *Aktív, minőségi múzeumpedagógiai tevékenység folytatása*

Célunk a kialakított jó gyakorlatok továbbvitele, a pedagógusok véleményére támaszkodva. Stabil, folyamatosan hozzáférhető szolgáltatások. Online elérhető és letölthető feladatok, kommunikációs felületek bővítése, ismeretterjesztő kisfilmek készítése a fiatalok bevonásával.

- *Múzeumpedagógiai stratégia készítése a terület kiemelt fontossága miatt*

- *Kapcsolattartás az intézményekkel, pedagógusokkal, intézményvezetőkkel*

Folyamatos kapcsolattartás a XVIII. kerület iskoláinak és óvodáinak pedagógusaival, vezetőivel. Rendszeresen frissülő múzeumpedagógiai programajánló készítése és elérhetővé tétele.

- *Nyári tábor szervezése, programok más nyári táboroknak*

A saját nyári tábor múzeumpedagógiai, programfejlesztő műhelyként való használata.

Helyismereti, múzeumi programok tervezése és megvalósítása a kiállítóhelyeken, a Herrich-Kiss villa kertjében és a kerület közterein.

3. Aktív szakmai tevékenységet végző múzeum

- *Múzeumi gyűjtemények gondozása, gyarapítása, nyilvántartások és raktárkapacitások vizsgálata, raktárak és állományok felmérése*
Kiemelt feladat a gyűjteményezési és revíziós stratégiák elkészítése, a raktári állományok felmérése, rendezése és rendszerezése, a műtárgyvédelemnek jobban megfelelő, strukturált raktári rendszer kialakítása. Raktárkapacitás bővítési megoldások keresése (több időszaki kiállítás nagyobb raktárkapacitást igényel). A nyilvántartások tervszerű, folyamatos, önkénteseket is bevonó intenzív bővítése. A munkatársak folyamatos továbbképzése, egymást támogató csoportmunka, konkrét vállalások és határidők meghatározása, rendszeres visszacsatolás és ellenőrzés.
- *Konferenciák, előadás-sorozatok, kiadványok megjelentetése*
Elsősorban a gyűjteményre épülő, inkább ismeretterjesztő konferenciák, előadás-sorozatok szervezése a múzeumban a szakmai munkatársak irányításával.
A múzeum gyűjteményeivel és tudásbázisával kapcsolatos papír alapú és elektronikus ismeretterjesztő kiadványok megjelentetése támogatók és pályázati források bevonásával. Az éves munkatervbe az egyes munkatársak kutatási tervei bekerülnek. A szervezési, lektorálási, pályázati feladatok egyenlő elosztása.
- *Kutatók*
Külső kutatók kutatási tevékenységének segítése, a kutatás lehetőségének biztosítása a múzeumi szabályzatoknak megfelelően. Online tudásbázisok fejlesztése, hozzáférhetővé tétele.
- *Szakmai kapcsolatok ápolása*
Közös kiállítások, pályázatok, kutatások más múzeumokkal, közgyűjteményekkel, kutatócsoportokkal, felsőoktatási intézményekkel.
- *Digitalizálás, digitális állomány kezelése, múzeumi nyilvántartások fejlesztése*
Intézményi digitális stratégia kidolgozása a „fehér könyv” alapján. A meglévő eszközpark bővítése és megújítása, a munkatársak továbbképzése pályázati és egyéb támogatással.

Budapest, 2022. február 7.

Heilau Zsuzsanna
igazgató
Tomory Lajos Múzeum